

JŪRAS TELPISKAIS PLĀNOJUMS LATVIJAS REPUBLIKAS TERITORIĀLAJIEM UN EKSKLUZĪVĀS EKONOMISKĀS ZONAS ŪDENIEM

Paskaidrojuma raksta projekts

Galvenās rakstā izvērtētās tēmas un secinājumi,
sociālekonomisko un dabas procesu attīstības tendences

Kristīna Veidemane, Baltijas Vides Forums

10.07.2015

JŪRAS
TELPISKAIS
PLĀNOJUMS

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Paskaidrojuma raksta projekts

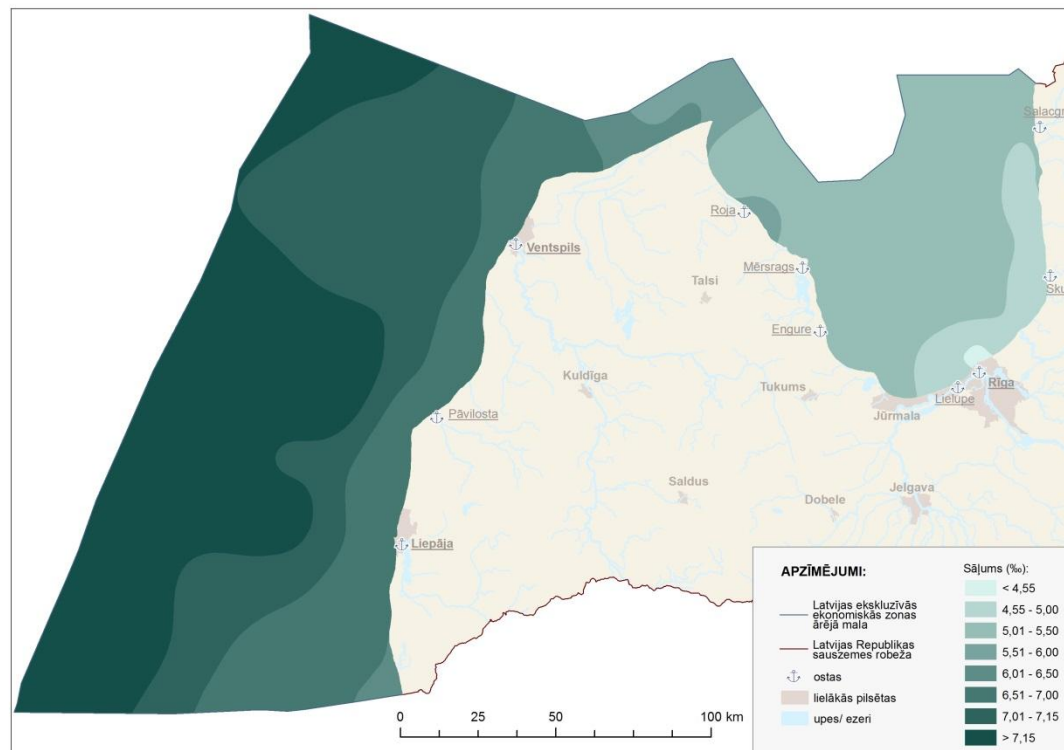
- **Esošie plānošanas dokumenti**
  - ES: mērķu termiņš lielākai daļai 2020; atsevišķiem 2030 vai 2050 (enerģētika)
  - LIAS 2030; NAP2020; nozaru politikas 2020 (visām nozarēm apstiprināti, izņemot enerģētiku, kur ir projekts); reģionālie dokumenti
- **Likumdošana** (telpiski ĪADT, navigācija, ostas, kultūras mantojums, ogļūdeņraži); dažādi nosacījumi

Vides apstākļi un stāvoklis

- Ģeoloģiskais raksturojums (gultnes nogulumu, morfoloģija)
- Jūras fizikāli ķīmiskais raksturojums (temperatūra, ūdens caurspīdība, skābekļa režīms)
- Biogēnu elementu raksturojums
- Dabas vērtības un ekosistēmas (planktons, bentoss, roņi, putni, zivis, piekrastes sauszemes biotopi, ainavas)
- Zemūdens kultūras mantojums

Vides apstākļi un stāvoklis

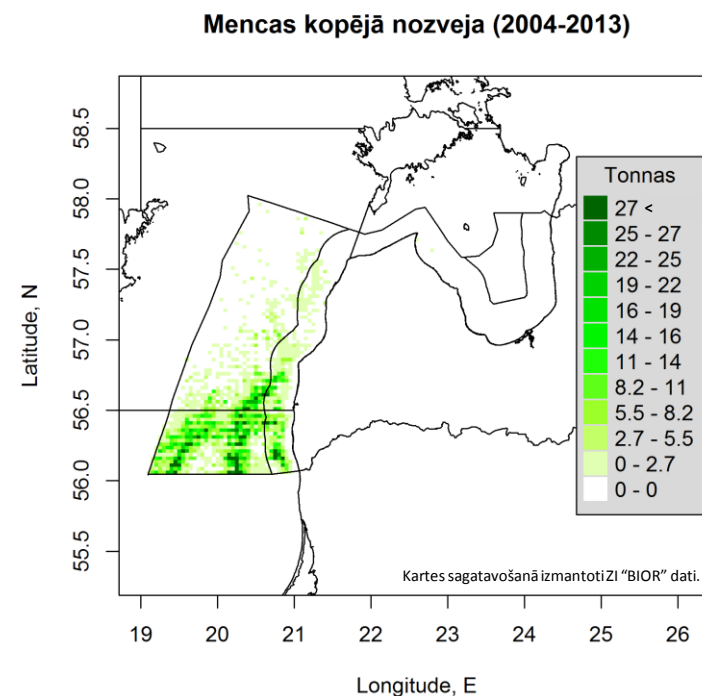
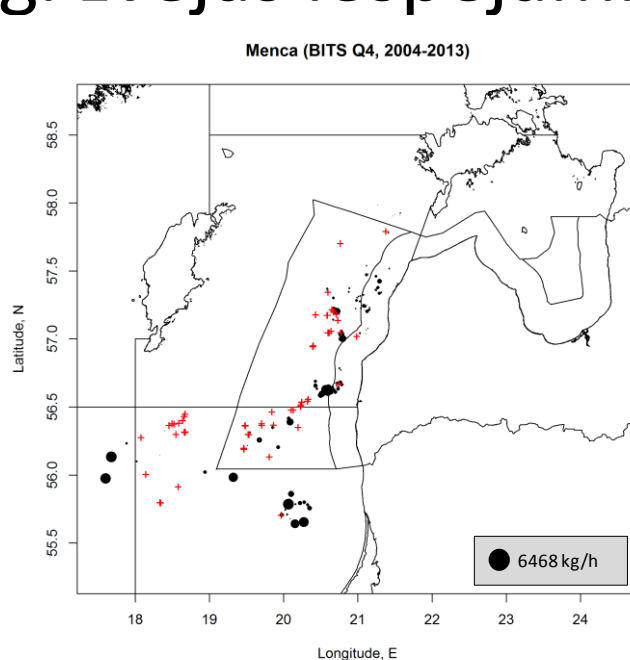
- Atšķirīgi apstākļi Baltijas jūrā un Rīgas līcī (temperatūra, skābeklis, temperatūra)

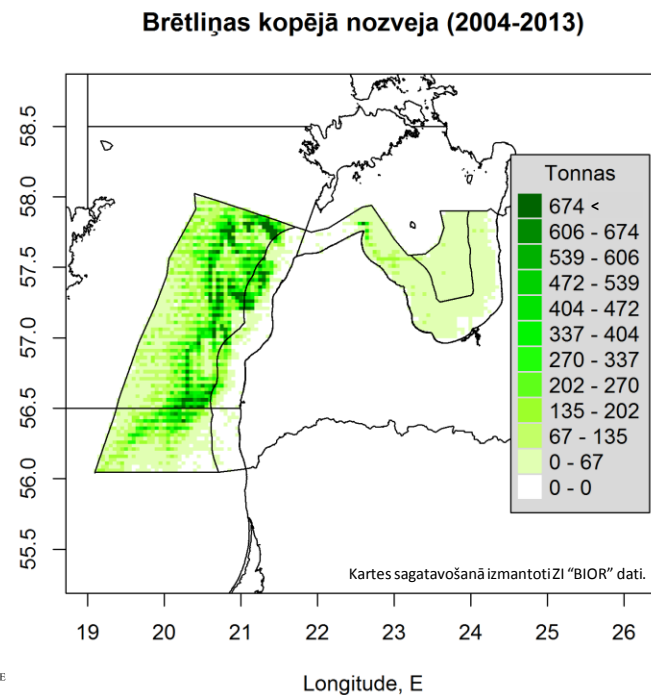
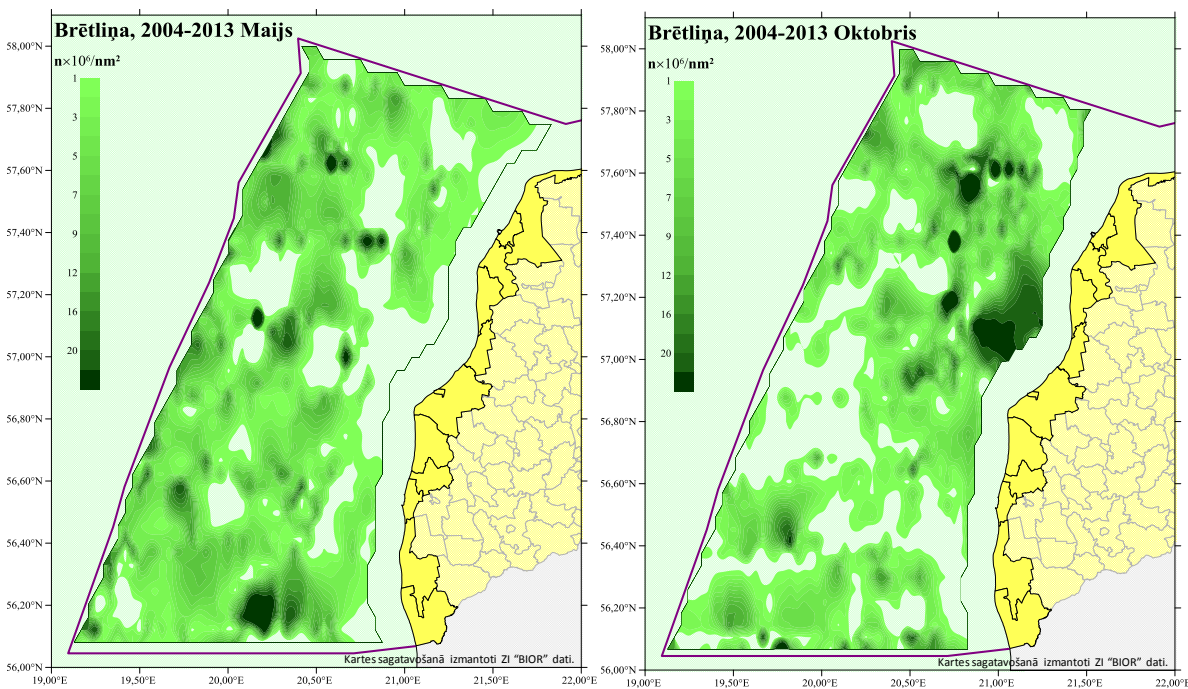
3.att. Sāļuma sadalījums Latvijas Baltijas jūras un Rīgas līča ūdeņos 0-10 m slānī. (LHEI dati).

Vides apstākļi un stāvoklis

- Atšķirīgi apstākļi bentiskajā vidē (pie grunts) un pelāģiskajā (ūdens kolonā) nosaka zivju izplatību un attiecīgi zvejas iespējamību

Brētliņa (2004-2013)

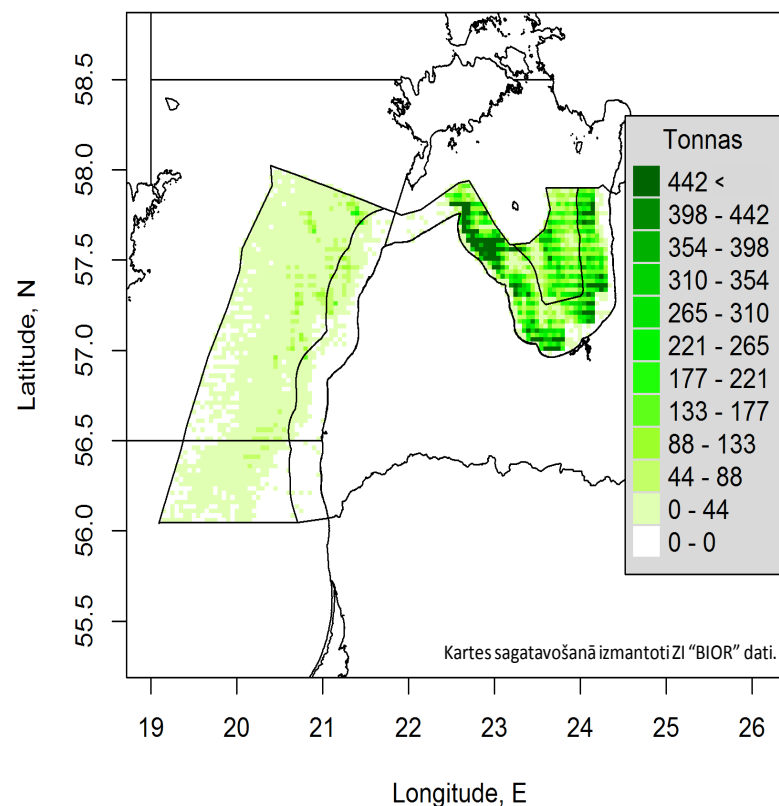
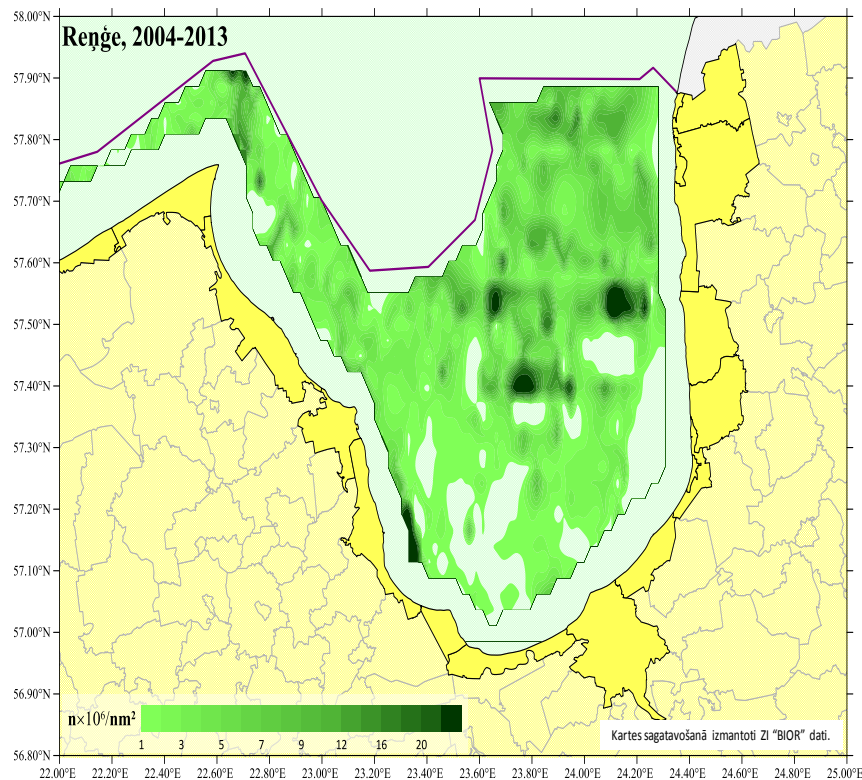

Izplatība (maijs, oktobris)

nozveja

Reņģe (2004-2013)

Reņģes kopējā nozveja (2004-2013)

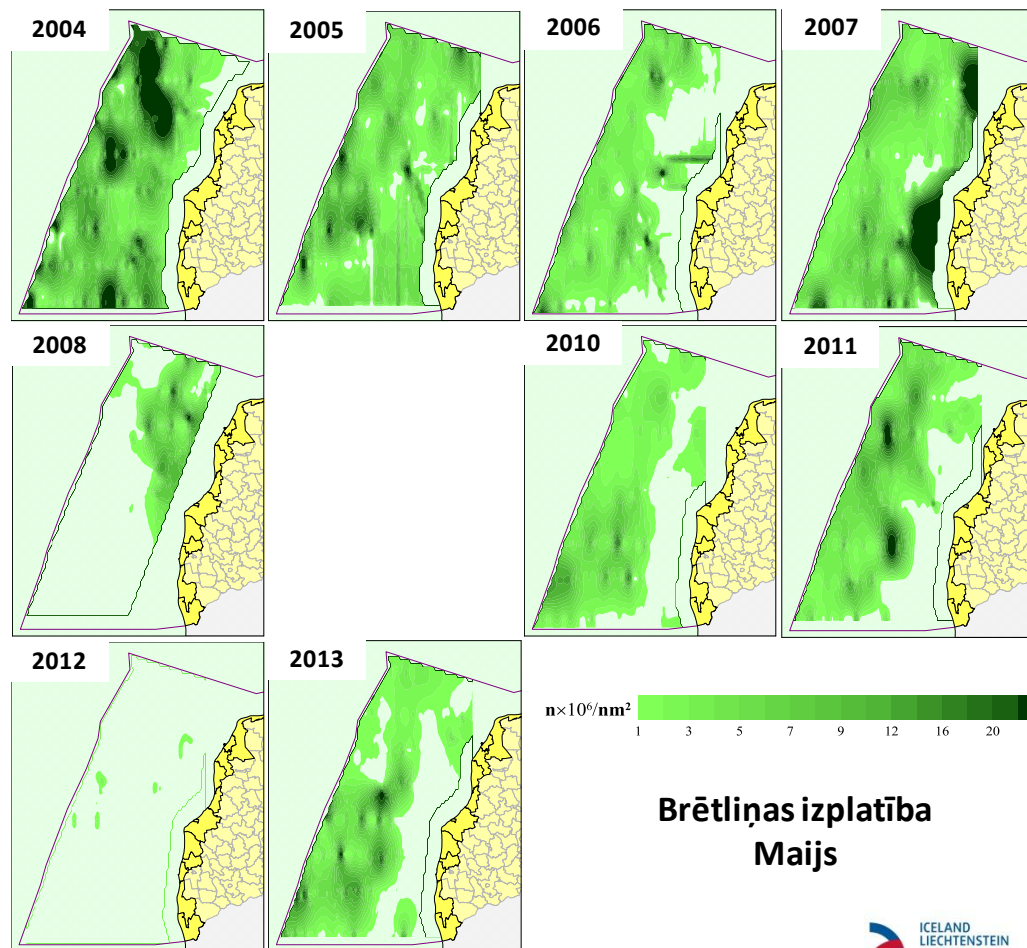

izplatība

nozveja

Mainība pa gadiem

Atkarīga no
hidrometeoroloģiskajiem
apstākļiem un izplatība pa
gadiem ir mainīga

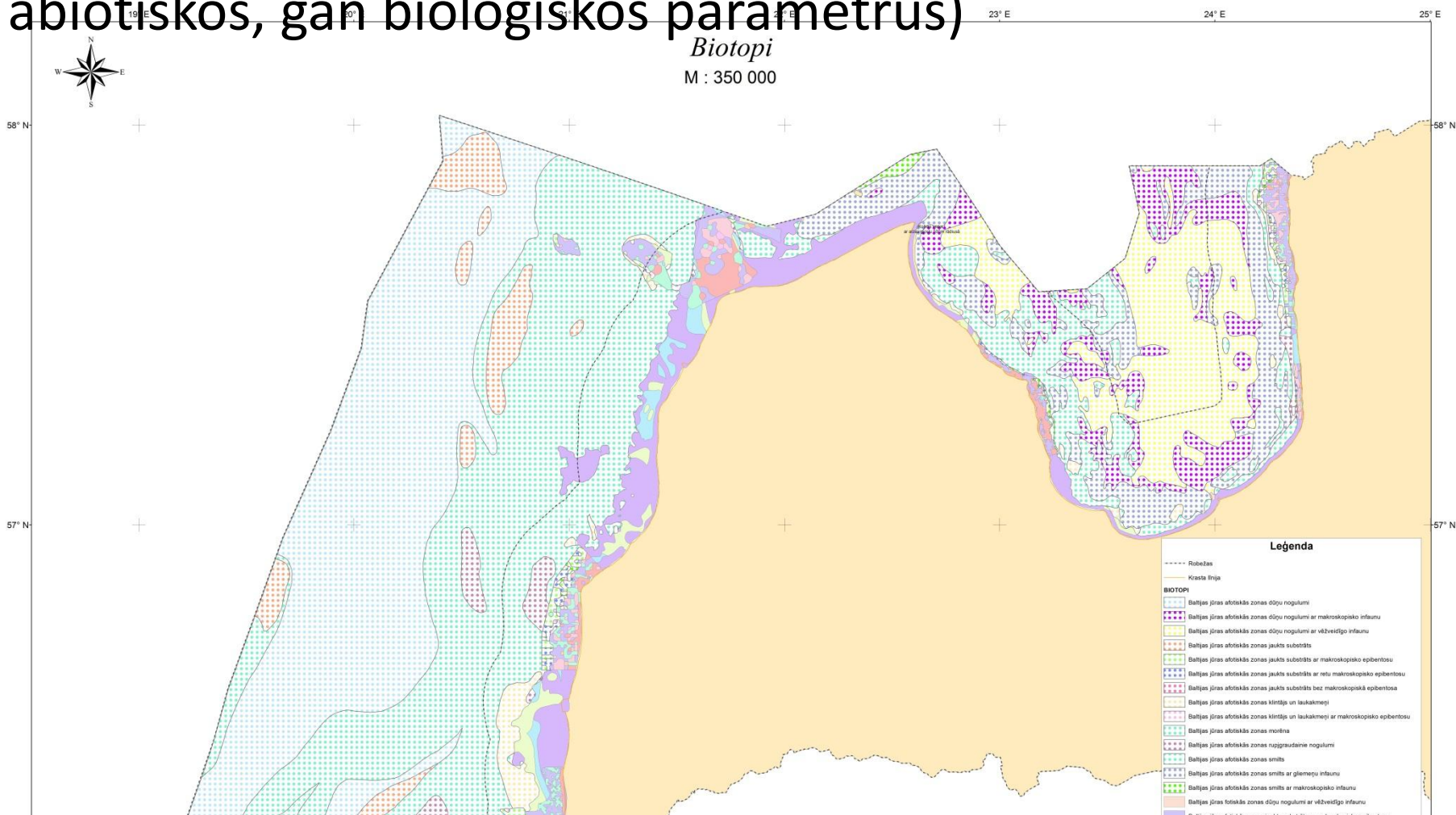

Ekosistēmu pakalpojumi

- Jūras ekosistēmas struktūru, funkcijas un to stāvoklis **mijiedarbībā** ar cilvēku saimniecisko darbību un tās radītajām slodzēm nosaka **ekosistēmu pakalpojumu potenciālu un nodrošinājumu**, kas savukārt kalpo par pamatu sabiedrības labklājībai
- Jūras ekosistēma sastāv no divām galvenajām apakšsistēmām – pelaģiskās un bentiskās, kuras savstarpēji mijiedarbojas.
- Galvenie faktori/elementi, kas veido jūras ekosistēmas struktūru, ir **abiotiskā vide** – jūras dibena substrāts, dziļums, gaismas intensitāte atšķirīgos dziļuma slāņos, un biotiskā vide jeb dzīvā daba – planktona, bentosa, zivju, putnu un jūras zīdītāju populācijas.

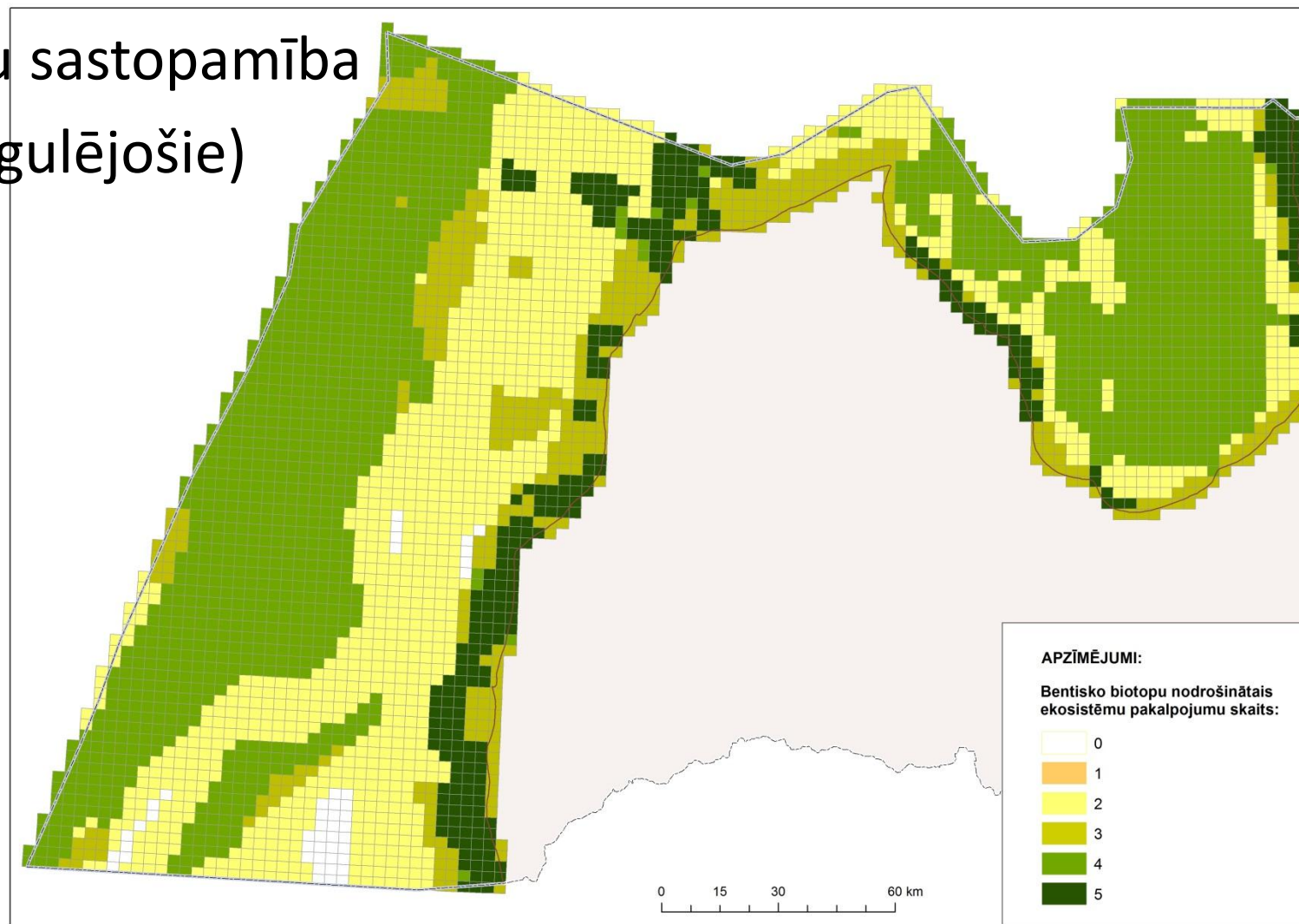
Ekosistēmu pakalpojumi

- Ekosistēmu klasifikācija – bentiskie biotopi (atspoguļo gan abiotiskos, gan bioloģiskos parametrus)

Ekosistēmu pakalpojumi

- 9 pakalpojumu sastopamība
(2 apgādes +7 regulējošie)

Ekosistēmu pakalpojumi

JŪRAS
TĒLPISKAIS
PLĀNOJUMS

- Ekosistēmas pakalpojumu izplatību, kas nav atkarīgi no bentiskajiem biotopiem:
- apgādes pakalpojums – *zivis pārtikas patēriņam* – attēlots, izmantojot datus par kopējās nozvejas sadalījumu tonnās;
- kultūras pakalpojums – *dabas vērošana un atpūta pie jūras* – attēlots, balstoties uz informāciju par konkrētos piekrastes posmos pieejamajiem tūrisma un rekreācijas veidiem (kartogrāfiskais materiāls vēl tiek gatavots).

Valsts drošība

- Teritoriālie ūdeņi - prioritāte
- Novērošanas sistēma un aizsargjosla
- Militārie poligoni

- Bijušās militārās teritorijas, mīnu sastopamība, to neitralizēšana

Ekonomikas nozares

• Tradicionālās nozares

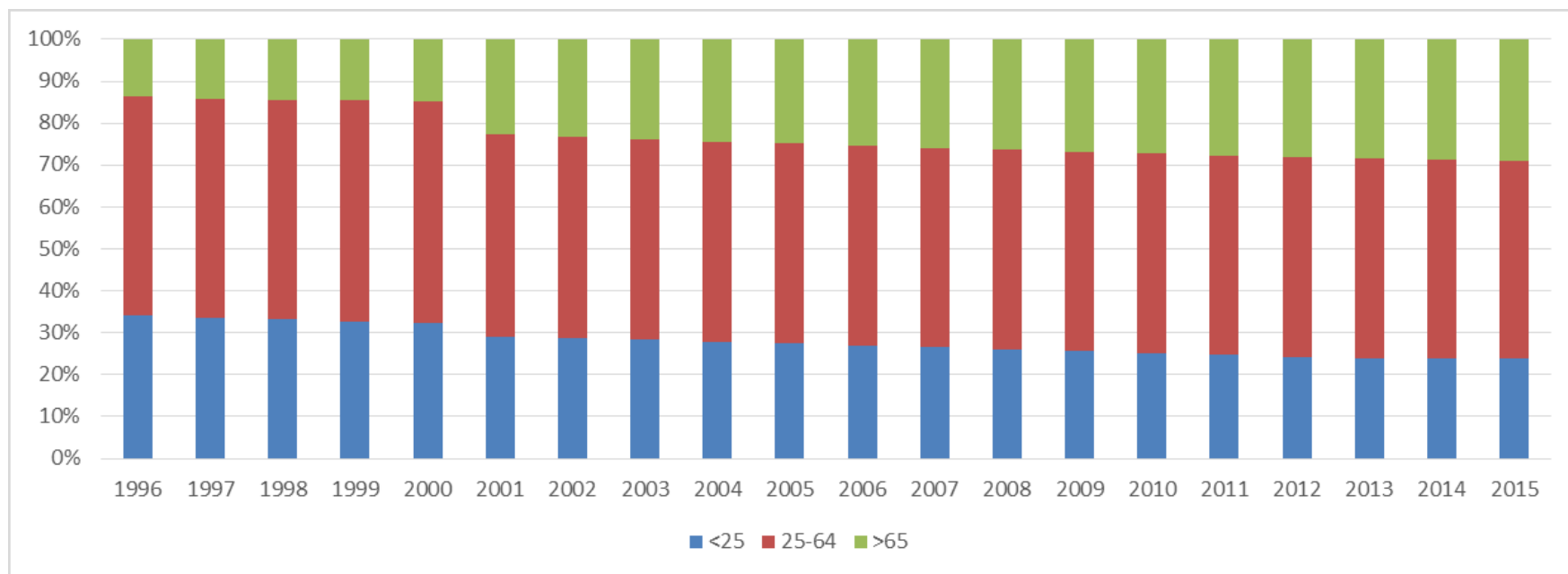
- Zvejniecība/Zivsaimniecība
- Jūras transports (kuģošana un ostas)
- Tūrisms
- Elektroniskie sakari

• Jaunās nozares

- Enerģētika (**vēja** un viļņu enerģijas izmantošana elektrības ražošanā)
- Akvakultūra jūrā (zivis, gliemenes, aļģes)
- Zemes dzīļu ieguve (ogļūdeņraži, rūdas)

Attīstības tendences

- Vispārējie/Sociālie
  - Demogrāfiskie rādītāji (iedzīvotāju skaita izmaiņas, vecuma struktūra)
  - Nodarbinātība
  - Iedzīvotāju ieņēmumi

Attīstības tendences

- Zivsaimniecība/nozveja

	2004	2008	2013	Tendence	Mērķis
Latvijas kopējā nozveja Baltijas jūrā (tonnas, gadā)	58192	63102	39680	↓	Nav
Latvijas kopējā nozveja Rīgas līcī (tonnas, gadā)	24109	23375	22690	↓	Nav
Kopējā nozveja piekrastē (tonnas, gadā)	2824	2759	3665	↑	

- Kuģu skaits

	2004	2008	2013	Tendence	Mērķis
Ārpus piekrastes zonas zvejojošo kuģu / laivu skaits	197		70	↓	Nav
Piekrastes zvejas kuģu un laivu skaits (ar garumu <12 m)			628	↓	Nav

Attīstības tendences

- Jūras transports un ostas - kravas

		1993	2004	2008	2014	Tendence	Mērķis 2030
	Apgrozījums visās ostās kopā	27407	57400	63649	74176	↗	130 000
Rīga	nosūtītās	3299	22158	26430	35867	↗	
	saņemtās	1370	1833	3136	5213	↗	
	apgrozījums	4669	23991	29566	41080	↗	
Ventspils	nosūtītās	21968	27112	26392	23496	↘	
	saņemtās	258	693	2177	2710	↗	
	apgrozījums	22226	27805	28569	26206	↘	
Liepāja	nosūtītās	418	3792	3582	4324	↗	
	saņemtās	8	682	606	976	↗	
	apgrozījums	426	4474	4188	5300	↗	
mazās ostas	nosūtītās	80	1039	1250	1367	↗	
	saņemtās	6	91	76	223	↗	
	apgrozījums	86	1130	1326	1590	↗	

Attīstības tendences

- Enerģētika

	2004	2008	2013	Tendence	Mērķis 2030
Elektroenerģijas patēriņš (GWh/ gadā)	5 404	6 628	6576	→	Nav
Saražotā elektroenerģija (GWh/gadā)	4 192	4906	5800	↗	Nav
Jūrā saražotā enerģija (GWh/gadā)	0	0	0	→	Nav
No AER saražotās enerģijas īpatsvars kopējā bruto enerģijas gala patēriņā (%)	32.8	29.8	37.1	↗	50

Attīstības tendences

- Tūrisms un rekreācija

	2004	2008	2014	Tendence	Mērķis 2030
Ārvalstu tūristu, kas uzturas 4 un vairāk dienas, skaits (milj., gadā)	0,2	0,4	NAP prognose: 0,5	↗	>1,5 (2030, LIAS, NAP)
Gultas vietu skaits (neskaitot Rīgu), 20 km piekrastes zonā	~5320*	~7000*	~10 000 (2015, SIA Nocticus)	↗	Nav
Oficiālo peldvietu skaits	32	46	33	↘	Nav
Zilā karoga sertifikātu ieguvušu peldvietu skaits	4	7	9	↗	Nav
Zilā karoga sertifikātu ieguvušu jahtu ostu skaits	2	3	3 (2015, VIF)	→	Nav
Ārpus vasaras sezonas rīkoto starptautisko tūrisma pasākumu skaits, kas saistīts ar jūru	< 5 (2014, SIA Nocticus)	< 10 (2014, SIA Nocticus)	< 10 (2014, SIA Nocticus)	→	Nav

Attīstības tendences

Slodzes, atbilstoši JSD III pielikumam		Biogēnu ienese	Kaitīgo ielu ienese	Selektīva īpatņu izņemšana	Svešo sugu hidrofunkcija	Fizikālā ietekme	Piezveja	Fiziska iedarbība uz bentisko substrātu un bentisko sabiedrību	Cieto atkritumu ienese jūras un piekrastes vide	Trokšņa un cita veida enerģijas ievadšana
Saimnieciskās darbības veidi, kas rada slodzes	Lauksaimniecība	③③③	②							
	Mežsaimniecība	③								
	Ūdens un komunālā saimniecība	③	③							
	Transports	③	③							
	Kuģniecība	③	③		③③③	③		③	③	③
	Zvejniecība	③		③③③		③	③	③③	③	
	Akvakultūra	③	③		③					
	Enerģijas ieguve	③	③							
	Apkure (centralizētā un individuālā)	③	③							
	Rūpnieciskā ražošana	③	③							
	Hidrobūves					③		③		③
	Tūrisms un rekreācija								③	③
	Dažādi iekšzemes avoti								③	
	Militārās aktivitātes									③

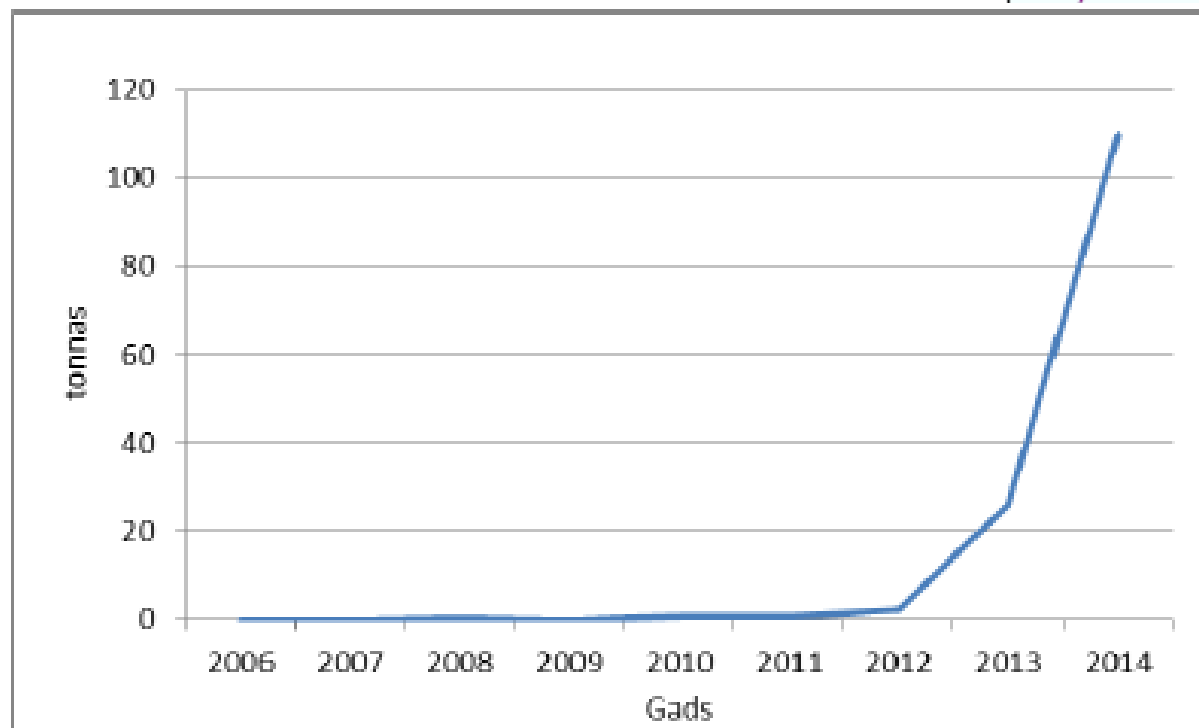
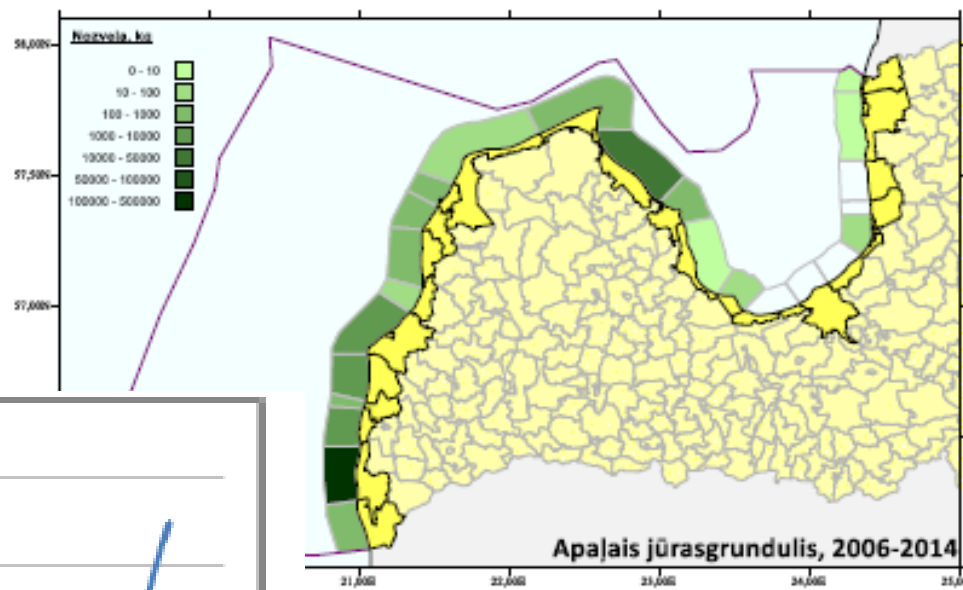
Attīstības tendences

- Vides kvalitātes rādītāji

Rādītājs	2004	2008	Pašreizējā vērtība (gads, avots)	Tendence	Mērķa vērtība (gads, avots)
Biogēno elementu (N, P) emisijas virszemes ūdeņos no punktveida piesārņojuma avota (tonnas, gadā)		334(P) 3608(N)	241 (P) 1818 (N) (2013, LVGMC)		Nav
Aizsargājamo teritoriju īpatsvars jūras ūdeņos (%)	0	0	15% (2015, VARAM)		Nav
Aizsargājamo biotopu aizsardzības stāvoklis	Nav datu		Slihts (2013, DAP)	Nav datu	Labs (2020, ES BDS)

Attīstības tendences

- Jūras grundulis

www.jurasplanojums.net

jurasplanojums@gmail.com

kristina.veidemane@bef.lv

JŪRAS
TELPISKAIS
PLĀNOJUMS

PASŪTĪTĀJS:

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

IZPILDĪTĀJS:

APAKŠUZŅĒMĒJI:

Latvijas Hidroekoloģijas institūts

Latvijas Jūras administrācija

Piekraustes pētniecības un
plānošanas institūts Lietuvā

Hendrikson & Ko

Vides, plānošanas
un konsultācijas
uzņēmums Igaunijā